ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 30ής Απριλίου 1974 *

Στην υπόθεση 181/73,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του tribunal de première instance των Βρυξελλών προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται στο πλαίσιο της διαδικασίας που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

Εταιρίας Περιορισμένης Ευθύνης R. και V. Haegeman, Βρυξέλλες,

και

Βελγικού Δημοσίου, εκπροσωπουμένου από τον υπουργό Οικονομικών, Βρυξέλλες,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία ορισμένων διατάξεων της «Συμφωνίας συνιστώσης σύνδεσιν μεταξύ της Ελλάδος και της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος», που υπογράφηκε στην Αθήνα στις 9 Ιουλίου 1961 και του Πρωτοκόλλου 14 που προβλέπεται στην τελική πράξη αυτής της Συμφωνίας, προκειμένου να διευκρινιστεί αν η εξισωτική εισφορά που προβλέπεται στο άρθρο 9, παράγραφος 3, του κανονισμού 816/70 του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 1970, εφαρμόζεται στους ελληνικούς οίνους που εισάγονται στο βελγολουξεμβουργιανό έδαφος,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους R. Lecourt, πρόεδρο, A. M. Donner και M. Sørensen, προέδρους τμήματος, R. Monaco (εισηγητή), J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, H. Kutscher, C. O'Dalaigh και A. J. Mackenzie Stuart, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

γενικός εισαγγελέας: J. P. Warner
γραμματέας: A. Van Houtte

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με απόφαση της 17ης Οκτωβρίου 1973, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 7 Νοεμβρίου 1973, το tribunal de première instance Βρυξελλών υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 9, παράγραφος 3, του κανονισμού 816/70 του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 1970 (JO 1970, L 99), και ορισμένων διατάξεων της «Συμφωνίας συνιστώσης σύνδεσιν μεταξύ της Ελλάδος και της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος», που συνήφθη δυνάμει της αποφάσεως (63/106/ΕΟΚ) του Συμβουλίου, της 25ης Σεπτεμβρίου 1961, και δημοσιεύτηκε στην Journal Officiel της 18ης Φεβρουαρίου 1963 (σ. 293), εφεξής αποκαλούμενη «Συμφωνία των Αθηνών».

2 Σύμφωνα με το άρθρο 177, πρώτη παράγραφος της Συνθήκης ΕΟΚ «το Δικαστήριο αποφαίνεται με προδικαστικές αποφάσεις... επί της ερμηνείας των πράξεων των οργάνων της Κοινότητος».

3 Η Συμφωνία των Αθηνών συνήφθη από το Συμβούλιο, σύμφωνα με τα άρθρα 228 και 238 της Συνθήκης, όπως προκύπτει από την απόφαση της 25ης Σεπτεμβρίου 1961.

4 Επομένως, αυτή η Συμφωνία, όσον αφορά την Κοινότητα, είναι πράξη οργάνου της Κοινότητος, υπό την έννοια του άρθρου 177, πρώτη παράγραφος, περίπτωση β.

5 Οι διατάξεις της Συμφωνίας αποτελούν, από της θέσεώς της εν ισχύι, αναπόσπαστο μέρος της κοινοτικής εννόμου τάξεως.

6 Στο πλαίσιο αυτής της εννόμου τάξεως, το Δικαστήριο είναι κατά συνέπεια αρμόδιο να αποφαίνεται με προδικαστικές αποφάσεις επί της ερμηνείας αυτής της Συμφωνίας.

7 Με το πρώτο ερώτημα ζητείται να διευκρινιστεί το περιεχόμενο και η έκταση της λέξης «καθεστώς» που περιλαμβάνεται στην παράγραφο 2 του Πρωτοκόλλου 14 της Συμφωνίας των Αθηνών.

8 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι ουσιαστικά ερωτάται αν το «καθεστώς» που προβλέπεται απ' αυτό το Πρωτόκολλο αφορά μόνο τους δασμούς και τις ποσοστώσεις ή το γενικό καθεστώς εισαγωγής των ελληνικών οίνων στις χώρες της Benelux.

9 Η παράγραφος 2 του Πρωτοκόλλου 14 προβλέπει ότι «Το Βασίλειο του Βελγίου, το Μέγα Δουκάτο του Λουξεμβούργου και το Βασίλειο των Κάτω Χωρών εφαρμόζουν επί των εξ Ελλάδος προερχομένων εισαγωγών το καθεστώς εις το οποίο υπόκεινται εισαγωγές προελεύσεως Γερμανίας, Γαλλίας και Ιταλίας».

10 Προκειμένου να ερμηνευτεί αυτή η διάταξη, πρέπει να εξεταστεί σε σχέση με τη γενική οικονομία της Συμφωνίας των Αθηνών, της οποίας αποτελεί μέρος, και με το σύνολο των διατάξεων του ίδιου του Πρωτόκολλου.

11 Σύμφωνα με το άρθρο 6 της εν λόγω Συμφωνίας, η Σύνδεση μεταξύ Κοινότητος και Ελλάδος «θεμελιούται επί τελωνειακής ενώσεως, η οποία, υπό την επιφύλαξιν των υπό της Συμφωνίας προβλεπομένων εξαιρέσεων, εκτείνεται εις το σύνολον των συναλλαγών επί εμπορευμάτων και συνεπάγεται την απαγόρευσιν, μεταξύ της Ελλάδος και των κρατών μελών της Κοινότητος, τελωνειακών δασμών κατά την εισαγωγή και εξαγωγή και παντός φόρου ισοδυνάμου αποτελέσματος, ως επίσης και την εκ μέρους της Ελλάδος υιοθέτησιν του Κοινού Τελωνειακού Δασμολογίου της Κοινότητος εις τας σχέσεις αυτής μετά των τρίτων χωρών».

12 Όσον αφορά ειδικότερα τα γεωργικά προϊόντα, η λειτουργία και η ανάπτυξη της σύνδεσης οφείλει να συνοδεύεται, κατά το άρθρο 33 της Συμφωνίας, από την προοδευτική εναρμόνιση της γεωργικής πολιτικής της Κοινότητας και της Ελλάδος.

13 Αυτή η εναρμόνιση εξαρτάται, αφενός, από την πρόοδο που θα πραγματοποιήσει η Κοινότητα για τη δημιουργία της κοινής γεωργικής πολιτικής της και, αφετέρου, από τη λειτουργία των διαδικασιών που προβλέπουν τα άρθρα 34 και 35 της Συμφωνίας.

14 Κατά πρόβλεψη αυτής της εναρμόνισης, τα γεωργικά προϊόντα υπόκεινται στο καθεστώς που ορίζεται από το άρθρο 37 της Συμφωνίας, το οποίο περιλαμβάνει, για τα προϊόντα του πίνακα του παραρτήματος III, την προοδευτική κατάργηση

των δασμών και ποσοστώσεων κατά την εισαγωγή, καθώς και των φόρων και μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος.

15 Όσον αφορά τα μη αναγραφόμενα στον προαναφερθέντα πίνακα προϊόντα, το καθεστώς αυτό συνίσταται στην παγιοποίηση των εθνικών μέτρων περί δασμών και ποσοστώσεων που εφαρμόζονται από τα συμβαλλόμενα μέρη κατά την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος της Συμφωνίας και στην επέκταση στις αμοιβαίες εμπορικές τους σχέσεις των δασμολογικών και ποσοτικών παραχωρήσεων που ισχύουν έναντι των τρίτων χωρών.

16 Εξάλλου, όσον αφορά τα γεωργικά προϊόντα, το Πρωτόκολλο 12 της Συμφωνίας προβλέπει τη δυνατότητα της υπαγωγής τους στο σύστημα των εισφορών που προβλέπεται στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής.

17 Όπως προκύπτει απ' αυτές τις ρυθμίσεις, αντικείμενο της Συμφωνίας των Αθηνών είναι η πραγματοποίηση της τελωνειακής ενώσεως, υπό την τριπλή επιφύλαξη των προθεσμιών που η Συμφωνία προβλέπει για το σκοπό αυτό, των ειδικών πλεονεκτημάτων που εξασφαλίζονται, στον τομέα των δασμών και ποσοστώσεων, για τις ελληνικές εξαγωγές ορισμένων γεωργικών προϊόντων και της ελευθερίας που το Πρωτόκολλο 12 εγγυάται στην Κοινότητα να αποφασίζει επί των αναγκαίων μέτρων για την πραγματοποίηση της κοινής γεωργικής πολιτικής.

18 Προβλέποντας την επέκταση στις ελληνικές εξαγωγές οίνων των παραχωρήσεων που έχουν ή που μπορούν να παραχωρηθούν από τα κράτη μέλη στις αμοιβαίες εμπορικές τους σχέσεις, το Πρωτόκολλο 14 εντάσσεται σ' αυτές τις ρυθμίσεις.

19 Ήδη από το γεγονός αυτό προκύπτει ότι η ρυθμιζόμενη ύλη από την παράγραφο 2 αυτού του Πρωτοκόλλου είναι μόνο οι δασμοί και οι ποσοστώσεις που εφαρμόζονται στις ελληνικές εξαγωγές οίνων.

20 Επιπλέον, αυτή η παράγραφος εντάσσεται σε κείμενο το οποίο, για τις εξαγωγές ελληνικών οίνων στη Γερμανία, Γαλλία και Ιταλία, ρυθμίζει αποκλειστικά ζητήματα δασμολογικά και ποσοστώσεων.

21 Συνάγεται, επομένως, το συμπέρασμα ότι η λέξη «καθεστώς», της παραγράφου 2 του Πρωτοκόλλου 14 της «Συμφωνίας συνιστώσης σύνδεσιν μεταξύ της Ελλάδος και της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος», πρέπει να νοηθεί ως αναφερόμενη αποκλειστικά σε θέματα δασμών και ποσοτικών περιορισμών.

22 Με το δεύτερο ερώτημα ερωτάται αν η εξισωτική εισφορά που επέβαλε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στους ελληνικούς οίνους που εισάγονται στο Βέλγιο και το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου είναι δασμός ή φόρος ισοδυνάμου αποτελέσματος, κατά την έννοια του άρθρου 37, παράγραφος 2, της προαναφερθείσας Συμφωνίας Συνδέσεως.

23 Σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 3, εδάφιο 1, του κανονισμού 816/70, «σε περίπτωση που η τιμή προσφοράς ελεύθερο στα σύνορα ενός οίνου, προσαυξανόμενη κατά τους δασμούς, είναι κατώτερη της τιμής αναφοράς σε σχέση μ' αυτό τον οίνο, εισπράττεται επί των εισαγωγών αυτού του οίνου και των παρομοίων οίνων εξισωτική εισφορά ίση με τη διαφορά μεταξύ της τιμής αναφοράς από την τιμή προσφοράς ελεύθερο στα σύνορα, προσαυξημένη κατά τους δασμούς».

24 Ουσιαστικός σκοπός αυτής της εισφοράς είναι, σύμφωνα με την τέταρτη σκέψη αυτού του κανονισμού, η αποφυγή διαταραχών στην αγορά της Κοινότητας που οφείλονται σε προσφορές στη διεθνή αγορά σε τιμές μη κανονικές.

25 Συνεπώς, από αυτή τη ρύθμιση προκύπτει ότι η εν λόγω εισφορά προσδιορίζεται με αναφορά σε επίπεδο τιμής που καθορίζεται σε σχέση με τους σκοπούς της κοινής αγοράς, έχει κινητό συντελεστή και μπορεί να ποικίλλει λόγω των συγκυριών, εκπληρώνοντας έτσι ρυθμιστικό ρόλο της κοινοτικής αγοράς οίνου.

26 Η εισφορά αυτή αποτελεί εισφορά που συνδέεται με τη δημιουργία κοινής οργανώσεως αγορών στον αμπελοοινικό τομέα.

27 Αν, στην περίπτωση των εισαγωγών ελληνικών οίνων στις χώρες της Benelux, η εν λόγω επιβάρυνση δεν επιτυγχάνει τον προστατευτικό της σκοπό, δεδομένου ότι οι εφαρμοζόμενοι δασμοί είναι μηδενικοί, η περίσταση αυτή δεν επηρεάζει τη νομική της φύση, αλλά οφείλεται μόνο στον προνομιακό χαρακτήρα του καθεστώτος των εμπορικών ανταλλαγών που επιφυλάσσεται γι' αυτές τις εισαγωγές.

28 Η εν λόγω εισφορά περιλαμβάνεται στα μέτρα που έχουν ληφθεί στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής και, κυρίως, στις συμπληρωματικές διατάξεις που θέσπισε ο κανονισμός 816/70 περί κοινής οργανώσεως της αμπελοοινικής αγοράς.

29 Μάλιστα, το εδάφιο 1 του Πρωτοκόλλου 12 της Συμφωνίας των Αθηνών διατηρεί την ελευθερία της Κοινότητας, ορίζοντας ότι το σύστημα εισφορών που προβλέ-

πεται στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής αποτελεί χαρακτηριστικό μέτρο αυτής της πολιτικής, το οποίο δεν μπορεί να θεωρηθεί ως φόρος ισοδυνάμου αποτελέσματος προς τους τελωνειακούς δασμούς κατά την έννοια των άρθρων 12 και 37 της Συμφωνίας Συνδέσεως, σε περίπτωση εφαρμογής του από το ένα ή το άλλο μέρος.

30 Συνεπώς, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η εξισωτική εισφορά που επιβάλλεται στους εισαγόμενους στο Βέλγιο και στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου ελληνικούς οίνους, δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 3 του κανονισμού 816/70, αποτελεί εισφορά υπό την έννοια του Πρωτοκόλλου 12 της Συμφωνίας Συνδέσεως μεταξύ της Ελλάδος και της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος και δεν μπορεί, σύμφωνα με το γράμμα αυτού του Πρωτοκόλλου, να θεωρηθεί ούτε δασμός ούτε φόρος ισοδυνάμου αποτελέσματος υπό την έννοια του άρθρου 37, παράγραφος 2, αυτής της Συμφωνίας.

31 Το τρίτο ερώτημα αφορά το ζήτημα αν, στο πλαίσιο του άρθρου 43 της Συμφωνίας των Αθηνών, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων είναι αρμόδια να αποφασίζει μόνη, δηλαδή αποκλειομένου του Συμβουλίου Συνδέσεως, για το ποσό και τον τρόπο εισπράξεως της εξισωτικής εισφοράς που επιβάλλεται κατά την εισαγωγή ελληνικών οίνων στο έδαφος της ΕΟΚ.

32 Με το τέταρτο ερώτημα ερωτάται επίσης αν, υποτιθεμένου ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 41 της Συμφωνίας Συνδέσεως, επιτρέπεται η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων να θέσει σε εφαρμογή την προβλεπόμενη προστασία κατά τρόπο διαφορετικό από το σύστημα ελαχίστων τιμών, ειδικότερα δε μέσω συστήματος εξισωτικών εισφορών που εισπράττονται από την Κοινότητα.

33 Τα άρθρα 41 και 43 της Συμφωνίας αναφέρονται σε ειδικές περιπτώσεις, που χαρακτηρίζονται είτε από την ύπαρξη διαταραχής ικανής να θέσει σε κίνδυνο τους σκοπούς του άρθρου 39 της Συνθήκης ΕΟΚ είτε από την ύπαρξη ζημίας στην αγορά ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών ή της Κοινότητος αφενός ή στην αγορά της Ελλάδος αφετέρου.

34 Απ' αυτές τις διατάξεις προκύπτει ότι τα προβλεπόμενα μέτρα έχουν απλώς ως αντικείμενο την αντιμετώπιση δυσχερειών που οφείλονται σε μη κανονικές καταστάσεις αγοράς.

35 Αντίθετα, η επίδικη εξισωτική εισφορά αποτελεί μέτρο σταθεροποιήσεως της εισαγωγής, συμφυές με την κοινή οργάνωση των αγορών στον αμπελοοινικό τομέα.

36 Δεδομένου ότι για το λόγο αυτό τα άρθρα 41 και 43 της Συμφωνίας δεν έχουν καμμιά επίπτωση στην εφαρμογή αυτής της εισφοράς, τα σχετικά με την ερμηνεία τους ερωτήματα είναι στην προκειμένη περίπτωση άνευ αντικειμένου.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε το tribunal de première instance των Βρυξελλών με απόφαση της 17ης Οκτωβρίου 1973, αποφαίνεται:

1) Η λέξη «καθεστώς» της παραγράφου 2 του Πρωτοκόλλου 14 της «Συμφωνίας συνιστώσης σύνδεσιν μεταξύ της Ελλάδος και της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος» πρέπει να νοηθεί ως αναφερόμενη αποκλειστικά σε θέματα δασμών και ποσοτικών περιορισμών.

2) Η εξισωτική εισφορά που επιβάλλεται κατά την εισαγωγή ελληνικών οίνων στο Βέλγιο και το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 3, του κανονισμού 816/70, αποτελεί εισφορά υπό την έννοια του Πρωτοκόλλου 12 της Συμφωνίας Συνδέσεως της Ελλάδος και της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος και δεν μπορεί, σύμφωνα μ' αυτό το Πρωτόκολλο, να θεωρηθεί ούτε δασμός ούτε φόρος ισοδυνάμου αποτελέσματος, υπό την έννοια του άρθρου 37, παράγραφος 2, αυτής της Συμφωνίας.

3) Τα άρθρα 41 και 43 της «Συμφωνίας συνιστώσης σύνδεσιν μεταξύ της Ελλάδος και της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος» δεν έχουν επίπτωση στην εφαρμογή της εξισωτικής εισφοράς που θεσπίζει το άρθρο 9, παράγραφος 3, του κανονισμού 816/70.

Lecourt Donner Sørensen Monaco Mertens de Wilmars

Pescatore Kutscher O'Dalaigh Mackenzie Stuart

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 30 Απριλίου 1974.

Ο γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
R. Lecourt